

Handläggare
Eiderbrant Ulf

Datum
2016-05-24

Diarienummer
SCN-2016-0063

Socialnämnden

Handlingsplan för arbete med socialt utsatta EU-medborgare

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att godkänna förslag till handlingsplan.

Ärendet

2016-02-17 beslutade socialnämnden att ta fram en handlingsplan för arbetet med socialt utsatta EU-medborgare och att utse en politisk referensgrupp för arbetet. Bakgrunden till beslutet var kommunstyrelsens beslut 2015-05-19 att i samverkan med berörda nämnder utforma framtida insatser för utsatta EU-medborgare. I februari 2016 presenterades också socialdepartementet den nationella samordnaren för utsatta EU-medborgares slutrapport, med en beskrivning av rättsläget och förslag på agerande från kommuner och berörda myndigheter.

Kommunstyrelsen beslutade 2016-05-25 att uppdra till socialnämnden att ansvara för drift av härbärke och dagverksamhet och att utveckla det uppsökande arbetet. Enligt kommunstyrelsens beslut ska härbärgen vara öppna året runt och det gäller även dagverksamheten. Det uppsökande arbetet ska ha fokus på att skapa relationer med målgruppen och att uppmärksamma barnens situation. Kommunstyrelsen betonar att det är viktigt med samverkan mellan berörda myndigheter och verksamheter. Vid avhysningar från bostäder på kommunal mark är det viktigt att socialnämndens handläggare finns närvarande och bevakar behovet av stöd och hjälp till berörda personer.

Socialnämndens handlingsplan beskriver nämndens inriktning på arbetet och hur arbetet ska bedrivas.

Bakgrund

Socialnämnden har under 2015 och 2016 haft uppdraget att ansvara för drift av härbärgen och dagcentret för socialt utsatta EU-medborgare. Socialnämnden har beviljat verksamhetsbidrag till Uppsala stadsmission för drift av dagcentret och till föreningen Hjälpa till för att förbättra/Leva i ordens sociala verksamhet för drift av härbärgen. Socialnämnden samverkar

med arbetsmarknadsnämnden om akuta biståndsinsatser till gruppen. Bedömningar av barns behov av skydd är socialnämndens ansvar för alla barn som vistas i Uppsala kommun.

Under 2015 har regeringens samordnare för utsatta EU-medborgare arbetat med att främja erfarenhetsutbyte och samverkan mellan berörda aktörer i Sverige och aktörer i de utsatta EU-medborgarnas hemländer. Uppdraget innefattade även att sprida kunskap om EU-medborgarnas rättigheter när de vistas i Sverige utan uppehållsrätt.

Regeringens samordnare avslutade arbetet den 1 februari 2016 med en rapport och förslag om fortsatt insatser. Länsstyrelsen i Stockholm har av regeringen fått ett särskilt uppdrag att samordna arbetet med utsatta EU-migranter mellan berörda myndigheter. En rådgivande stödfunktion ska inrättas för hjälp till myndigheterna vid komplicerade frågor.

Antalet utsatta EU-medborgare som vistas i Uppsala kommun varierar. Enligt senaste tillgänglig statistik från polismyndigheten så uppgår antalet till ca 120 - 150 personer och ungefär 20 barn.

Uppföljning

Handlingsplanens insatser ska fortlöpande följas upp genom samverkansmöten med berörda verksamheter och genom skriftlig redovisning med besöksstatistik och beläggningsrapport. En redovisning av utvecklingen ska delges nämnden under hösten 2017. Synpunkter från målgruppen ska inhämtas.

Ekonomi

Härbärgat och dagverksamheten är finansierat genom bidrag till föreningen Hjälp till behövande/Livets ords sociala verksamhet, respektive Uppsala stadsmission. Budgeterade medel för året är 1800 tkr. Kommunstyrelsen bedömer att de utökade insatserna innebär en ökad kostnad med 2 miljoner kronor per år. Den ökade kostnaden finansieras under 2016 ur kommunstyrelsens förfogandemedel. Finansiering för 2017 prövas i arbetet med mål och budget.

Socialförvaltningen

Jan Holmlund
Direktör

Rapport från Livets Ords Natthärbärke

2016-05-20

1. Inledning och bakgrund
2. Verksamhetsberättelse
3. Statistik
4. Erfarenheter
5. Ekonomi
6. Tankar om projektet och framtiden

Rapporten skriven av:

Eva Moberg
Filip Gaga
Mina Gerges

Föreståndare
Rumänsk medarbetare
Medarbetare

eva.moberg@livetsord.se
filip.gaga@yahoo.com
mina.halim11@yahoo.com

1. Inledning och bakgrund

För tredje året i rad har Livets Ord fått förtroendet att driva natthärbärge för socialt utsatta EU-medborgare samt tredjelandsmedborgare på uppdrag av Uppsala kommun. Vi har sett hur detta arbete har vuxit och mognat med åren. Vi är idag inte där vi var för tre år sedan utan har kommit att förstå gruppens riktiga behov bättre.

Utifrån årets härbärge har vi lyckats bygga stabila och varma relationer med stadens tiggare samt tredjelandsmedborgare. Det är en process att vinna deras förtroende och tillit men vi har fått flera bevis från dem på detta. Det har krävt fasthet och ett hjärta på rätt plats.

Detta år har vi valt att jobba främst med anställd personal istället för med övervägande volontärer då vi sett att det skapar en större kontinuitet och trygghet för de boende. Detta är något vi inte ångrar. Vi har arbetat som ett tight team, kunnat stötta varandra igenom allt och hållit ställningarna när vi fått utstå press. Detta gällde inte minst under tiden som parkeringsplatsen över gatan blev en uppställningsplats med uppemot elva husvagnar.

Vi upplever att samarbetet mellan polis, socialen, kommunala funktioner, politiker och utförare är avgörande. Systemet med regelbundna samordnande möten för att rapportera, informera samt stötta varandra i våra olika funktioner gynnas alla parter av. Vi uppskattar att det finns en tydlig "ägare", en projektledare av insatsen. Det gör att man som utförare alltid vet vart man ska vända sig med sina frågor. Alla delar behövs för att på bästa sätt kunna förstå och agera i en komplex hjälpinsats.

2. Verksamhetsberättelse

Natthärbärgets öppnades 15 oktober 2015 och stängdes 15 april 2016. Härbärgets består av 16 rum med 2 bäddar i vardera, och 2 familjerum samt ett personalrum med 2 sängplatser. Huset har också 2 kök, 2 tvättstugor, 4 duschrum med toaletter, 2 toaletter och 2 uppehållsrum. Huset fungerar bra till målgruppen eftersom de har möjlighet att tillaga sin egen mat, få egna sovrum under natten, städ- och tvättmöjligheter samt närheten till centrum.

Arbetskoncept

Varje måndag klockan 9.00 görs en inskrivning av nya gäster på Stadsmissionens Crossroad i Libroback. Därefter görs efter bästa förmåga en bedömning av de enskildas situationer och familjeförhållanden, där det bestäms vem som flyttar ut och in. Förutom en treveckorsperiod kring jul med något mindre beläggning, har härbärgets under hela tiden varit fullt.

Gästerna garanteras en veckas boende åt gången, och har under ett flertal tillfällen kunnat stanna längre som följd av platsmöjlighet. I dessa fall har särskild hänsyn tagits till barnfamiljer och de mest utsatta.

På måndagskvällar informerar vi de inneboende gästerna om vem som roterar ut, vilket sker dagen därpå. De nya gästerna flyttar då in tisdag kväll för den kommande veckans boende.

Vid ankomst tisdag kväll så betalar man den avgift vi i samråd med arbetsgruppen bestämt skall gälla, nämligen 20 kr per natt och person. Man betalar hela veckan på en gång, alltså 140 kr.

På tisdagskvällar anordnas informationsmöte där reglerna presenteras för alla gäster. Reglerna är enkla och jordnära: respekt gentemot den ansvarige, ingen förtäring av alkohol eller rökning i huset, respekt gentemot öppnings- och stängningstider samt deltagandet i den obligatoriska städningen av toaletter, kök och golv.

En vanlig kväll på härbärgets:

18.00 – 20.00	Gästerna anländer. De flesta tillagar varm mat omedelbart.
20.00	Städning enligt schema
21.00	Ibland frivillig andakt
18.00 – 22:00	Tvätt av kläder
22.30	Tystnad
7.00	Väckning genom dörrknackning
8.00	Lämna huset senast (9.00 på helger)

Matlagning

Gästerna förses varje vecka med följande basvaror för matlagning: 30 kg potatis fördelade efter behov, salt samt kaffe och te. De köper eller tar med sig mat (ofta donerad) till mestadels bestående av kött och fågel. Matlagningen sköts helt och hållet av gästerna vilket har fungerat bra. De är tacksamma över möjligheten att få göra sin egen mat.

Städning

Alla rum ingår i ett rullande städschema med städning av samtliga toaletter och gemensamma utrymmen. Detta sker dagligen med instruktioner och uppföljning av personal. Allt städmaterial förses de med av verksamheten.

Personalen påminner och vakar över att lokalerna förblir någorlunda fräscha. I köken är utmaningen den stora belastningen av matlagning samtidigt för 20 personer i varje kök och därav mycket smuts ofta i form av olja. Dusch och toalettrum används inte alltför sällan på ett primitivt sätt och ovanan att städa enligt svensk måttstock får påpekas dagligen.

Utomhus slängs det cigarettfimpar i mängd och andra sopor tyvärr. Vid ett flertal tillfällen har gruppen fått plocka upp efter sig utomhus. Nedskräpningen har varit till irritation för fastighetsskötarna samt oss som personal.

Sophantering

Alla rum är försedda med sopkorgar och i köken finns större sopkärl. Under denna vinter har vi glädjande nog fått ha en container stående utanför härbärgets. Det har varit till mycket stor hjälp och nödvändigt! Den har behövts tömmas ungefär varannan vecka.

Slängandet av kläder är ett känt fenomen bland gruppen tyvärr. Vi instruerar och ber därför gästerna att inte slänga kläder utan istället ge det till allmän utdelning vid receptionen. De stora mängder med kläder som samlas in förbryllar oss i personalen. Det är inte sällan hela, rena och högklassiga kläder. Av den anledningen så lämnar vi kläder till Human Bridges allmänna klädesinsamling. Det som är trasigt rensas ut och lämnas vid sopstationen. Den kostnadsfria kläddelningen på härbärgets har varit till nytta och glädje för många!

Personal/volontärer

Eva Moberg, Filip Gaga och Mina Gerges har varit heltidsanställda under perioden, samt 2 timanställda. Utöver det har vi haft mellan 5 och 10 volontärer. Alla kvällar finns det två anställda fram till kl. 22 eller 23 och oftast en volontär på plats förutom måndag och tisdag kväll då vi är tre anställda hela kvällen.

En anställd har ensam den sovande tjänsten fram till morgonen. Vi har behövt under en två månaders tid förstärka nattpersonalen med ytterligare en då vi utsatts för hot. Vi är tacksamma för det stöd och förståelsen som kommunen visade oss då.

Säkerhet på härbärgen

Gästerna som vi kommit i kontakt med lever inte alltför sällan i en kultur av hot och konflikter vilket ofta framkommer genom samtal med dem. Bråk inom gruppen på Uppsalas gator påverkar atmosfären på härbärgen. Hot och slagsmål har förekommit vid några tillfällen på härbärgen. Vid allvarigare incidenter har polis tillkallats. För att minimera alkoholrelaterade konflikter vid härbärgen har en alkomätare köpts in och använts vid behov. Det förekommer frekvent missbruk av alkohol inom gruppen.

Denna vintersäsong har vi även införskaffat personlarm genom Securitas för personalen. I detta avtal ingår 10 ronderingar i månaden. Vi har tillkallat Securitas vid några tillfällen men det har nog främst fungerat som en trygghetsfaktor för oss. Den som behövt detta mest har varit vår rumänstalande personal som av naturliga skäl blivit mer involverad i bråken genom sin språkkunskap. Hoten är främst riktade mot gästerna själva och inte oss.

Eftersom entrédörren av brandsäkerhetsorsaker alltid måste vara öppen inifrån och den intensiva rökningen av våra gäster sker utanför entrén, gör det att det är lätt att få in oönskat besök. Icke inskrivna personer utifrån försöker genom alla möjliga sätt att ta sig in för att nyttja våra utrymmen, äta med sina vänner och dylikt. Detta fick vi särskilt kämpa med då parkeringsplatsen på andra sidan gatan blev en illegal uppställningsplats under 3 månader.

Språk

Huvudmålgruppen på härbärgen är romer från Rumänien, med små språkkunskaper i svenska och engelska. Det har därför varit oerhört viktigt att ha rumänstalande personal och rumänska volontärer om möjligt. Vår rumänska personal har bestått av två anställda under första tiden, sedan av en. Det har varit ovärderligt när det gäller att kommunicera och lösa konflikter. De förstår gästernas hemförhållanden och har kunnat förklara vad som gäller i Sverige. Utan rumänstalande personal hade inte projektet fungerat på grund av språket och förståelse av kulturen.

Vi har även huserat tredjelandsmedborgare med ursprung från Nigeria, Ukraina, Litauen, Lettland och Marocko. Vi tror att denna grupp av människor kan komma att öka. Tredjelandsmedborgare är berikande och positivt för den övriga gruppen att samsas med på härbärgen.

Hälsa

Generellt har EU-medborgarnas hälsa inte varit en större utmaning för oss. Ett flertal kvinnor har varit och är gravida. Vi fick ett uppdrag genom socialjouren och Akademiska sjukhuset att över en helg ta hand om en förtidig född baby.

Många klagar över tandvärk och allmänt ont i kroppen vilket är föga förvånande med tanke på deras kosthåll samt vardag som tiggare. Ganska många har blivit hjälpta till tandläkare

för utdragning av ruttna värkande tänder. Bland Uppsala tiggarna har vi haft ett utbrott av TBC som upptäcktes innan jul. Kvinnan behandlades på Akademiska och skrevs sedan ut till härbärgen. Där stannade hon en natt då hon själv valde att bo med andra i bil.

3. Statistik

Sammanlagt antal gäster

Från 15 oktober 2015 - 15 april 2016:

164 unika gästers

82 män

82 kvinnor

7 barn

Snittantal gäster per vecka

40 personer

Ursprungsorter

Av 164 gäster, var 22 från Babadag, 7 från byn Brezoi, 41 från området runt Bacau inklusive byn Valea Seaca, och 47 från andra rumänska städer (Focsani, Pitești, Dragașani, Tulcea, Vâlcea).

Vi har också huserat 4 gäster från Litauen (2 med Nigeriansk ursprung), 2 från Lettland (ursprung Nigeria), 1 från Italien (ursprung Nigeria), 1 från Spanien (ursprung Nigeria), 1 par med 1 spädbarn från Italien (ursprung Marocko) och en man från Bulgarien.

4. Erfarenheter

Tiggeri, arbete och långsiktighet

En svår fråga i sammanhanget är hur man bäst hjälper dem som lämnat sitt hemland för att tiggeri. Kan en hjälp- och barmhärtighetsinsats som härbärgen är, få andra effekter än bara att de som kommer får det tillfälligt lindrigare? Utifrån vår erfarenhet från natthärbärgen så tycker vi att svaret är ja. Vi har märkt att härbärgens gäster i ökande grad består av familjer och grupper. De känner till att det finns ett härbärge där de kan bo och återvända till. De som kommer från de olika byarna och städerna i Rumänien känner ofta varandra väl och härbärgen verkar underlätta och uppmuntra dem att resa till Uppsala. Detta känns problematiskt för oss som personal då vi kan känna att härbärgen inte leder dem ut ur tiggeri utan ibland till och med befäster tiggeriet för dem.

För att få in aspekten av långsiktighet så önskar vi en tätare kontakt med Rumäniens olika organisationer och att vi lär oss att samarbeta med Rumäniens social, skola och myndighet.

Bland gästerna uttrycker ett fåtal en önskan om ett arbete i Sverige. När de talar om arbete är det ofta tillfälliga sådana de söker. När de fått ihop det belopp de önskar, t ex för en operation, mat till barnen eller husbygge, önskar de att återvända snarast till sitt hemland igen. Viljan att plugga svenska eller att inte plugga svenska kan röja deras avsikt med vistelsen i Sverige.

Tydliga riktlinjer

Vi har märkt genom vårt arbete att ju tydligare ramverk som finns desto enklare och fridfullare blir atmosfären. Genom att införa tydliga förhållningsregler för gästerna, fungerar det som en form av samhällsintegration.

Reglerna har behövt upprepning för att följas upp. Gästerna har även visat uppskattning när ordningen och städningen har följts. Alla trivs i en ren och vänlig miljö!

Effekter

Man kan tala om yttre effekter men kan man också välja att titta på inre effekter, såsom respekt, egenvärde och självförtroende. Vi menar att vi lyckats förmedla en värme, kärlek och respekt för dessa människors värde. Vi har kunnat bygga många ärliga och raka relationer och vunnit deras förtroende i en allt högre grad. Detta är en svår balansgång och utmaning för de flesta som arbetar med denna grupp. Vi menar att vi vunnit deras respekt och förtroende i det stora hela.

Vid de enkla kvällssamlingarna har fina samtal förts om deras livssituationer. Dessa stunder har varit givande, och vi har tagit tid att sitta ned och hörsamma dem. Vi utgår ifrån den genuint kristna ståndpunkten om alla människors lika värde.

5. Ekonomi

Förening Hjälp till Behövande	
Natthärbärgat	
Resultaträkning	
Oktober 2015-April 2016	
<u>Intäkter</u>	
Kommunbidrag	650 000
Bidrag för extrauppdrag och säkerhet	49 226
Boendeavgift	<u>107 960</u>
	807 186
<u>Kostnader</u>	
Kostnader för mat	-13 223
Lokalkostnader	-32 798
Förbrukningsinventarier	-5 520
Diverse kostnader	-8 490
Personalkostnader på Härbärgat	<u>-809 747</u>
Summa kostnader	-869 778
Redovisat Resultat	-62 592

6. Tankar om projektet och framtiden

Vi som kyrka och ideell organisation känner tacksamhet till att vi fått vara delaktiga i att hjälpa dessa människor. Vi har fortsatt kontakt med många av dem och de har blivit våra vänner. Det i sig har också sina utmaningar då vänskap även skapar en förhoppning att få hjälp att stanna i Sverige. Där behöver vi sända signaler som är tydliga, det egna ansvaret och skyldigheterna att själv tänka på hela familjens bästa. Samtidigt som vi självklart fortsätter att sträcka ut en hjälpande hand.

Det har varit intressant, lärorikt men också krävande att komma i närmare kontakt med den romska kulturen och deras annorlunda tänkesätt.

Samarbete

En viktig ingrediens i det löpande arbetet samt kommande projekt och insatser är ett brett samarbete. Vad som varit en oerhörd styrka i den insats som gjorts är just detta. Det politiska, kommunala och ideella samarbetet är det som skapar en framgångsrik åtgärd. Skepsisen inför myndigheter bland den berörda gruppen är stor. Man är rädd att förlora sina barn och bli hunsade av en stark myndighetsapparat. Att då komma som ideell organisation och i vårt fall som kyrka är ibland den enda vägen. Vi vill berömma alla inblandade instanser såsom Uppsala polis, socialjouren, Stadsmissionen, kommunen och alla enskilda som gett av sin tid och engagemang.

Full insyn har funnits under hela projektets förlopp och tydlig dokumentation finns att tillgå som referens i framtiden.

Dagcenter

Vi tror på konceptet med en samlingsplats för alla EU-medborgare där man ger grundläggande hjälp i form av mat, tvätt och duschmöjligheter samt möjlighet till råd och enkel hjälp. Att snabbt kunna få en tydlig bild av vilken genomströmning som finns och vad behoven är. Då tror vi man också skapar möjligheter för det civila samhället att kliva fram och ge hjälp. Vi tror att vi kommer att möta dessa utmaningar om och om igen så länge situationen är som den är inom EU. Finns möjligheterna och behovet av detta så är vi gärna med och utformar och bygger det i Uppsala.

Vi ser det som en möjlighet för Livets Ord att driva dagcentret i Ulleråkerbyggnaden. Ett alternativ till detta är att Stadsmissionen driver dagcentret och att Livets Ord driver natthärbärgen men att det görs i samma byggnad. Detta skulle innebära en besparing av kommunala medel samt en centralisering av den riktade insatsen till målgruppen.

Hur mycket ska vi hjälpa?

En oerhört viktig och också svår balansgång är hur mycket vi ska hjälpa. Dessa människor

är vuxna individer med ett ansvar för sitt eget liv. Samtidigt så kommer de från besvärliga situationer nere i Europa. Vad vi menar är att vi har ett allmänmänskligt ansvar att hjälpa dem som kommer på bästa sätt. Samtidigt så kan vi inte hjälpa så mycket så att vi sänder fel signaler.

Vi tycker man ska erbjuda akuthjälp på en basal nivå. Alltså en mer begränsad och riktad hjälp är vad vi vill ge dem. Med detta så menar vi ett enklare och mindre boende med syfte att hjälpa tiggarna att slussas hem till sina hemländer. Där önskar vi upprätta viktiga kontakter med fungerande organisationer såsom redan gjorts i liten utsträckning med till exempel organisationen SOS barnbyar. Ett enkelt boende och möjlighet att laga mat för dagen är ett bra komplement till ett dagcenter.

Rapport om dagcentret Crossroads

Perioden 1 januari-31 maj 2016

Statistik

Antal besökare per dag: i genomsnitt ca 30 personer.

Antal besökare under hela perioden: 1165 kvinnor, 1758 män samt 142 barn, sammanlagt 3065 besökare. Statistiken är ungefärlig, exakta siffror är svåra att ge då gästerna går in och ut på Crossroads flera gånger om dagen, ibland kommer många på en gång vilket gör det svårt att hålla koll.

Uppsökande

Sedan slutet av april arbetar vi alla vardagar kl. 14-16 (ca) med uppsökande arbete inom hela Uppsala kommun. Vi har en medarbetare som pratar Romani och som besöker alla "tiggarpplatser" främst utanför affärer. (Dock kan han inte prata med alla EU-migranter då det finns en del som inte talar Romani). Medarbetaren för statistik över EU-migranternas namn, ålder, kön och vilken del av Rumänien de kommer från samt informerar om Crossroads. De allra flesta personer känner till Crossroads, men vi har träffat på en del nya personer som inte känner till oss. En del av EU-migranterna säger att de inte vill komma till CR pga. andra grupper som vistas här. De uppger också att de tvättar sig och sin kläder på allmänna platser (t.ex. hotelltoaletter). Sammanlagt har vi träffat ca 60 unika personer, 35 kvinnor och 25 män och några enstaka personer under 18 år.

Vi har besökt följande platser:

Björklinge, Bälinge, Storvreta, Sävja, Ica Artillerigatan 16, Ica Samköp, Ica Brantningstorg, Ica Maxi Gnista, Sunnersta, Siviatorget, Kvarntorget, Coop Fålhagen, Ica Stabby, Ica Luthagen, Ica Årstahallen, Ica Rasbo, Tunabackar Coop, Stationen, Centrum, Ica Vretgränd, Myrorna, Willys Kungsgatan, Willys Björkgatan, Willys Råbyvägen, Coop Köpenhamngatan, Coop i Eriksberg, Vattholma, Coop Ringgatan, Lidl Liljeforstorg samt Boländerna.

Innehåll

Sedan natthärbärgets stängde den 15/4 har vi flera gäster som kommer för att duscha och lämna in kläder för tvätt. En grupp av personer som brukar sova under en bro har kommit tillbaka i slutet av maj och vi räknar med att ca nio personer sover i park/under bron, men det kan finnas flera som varken har bil eller husvagn att sova i. En person med sex-månaders bebis har nyligen åkt tillbaka till Rumänien med hjälp av SOS barnbyar och Socialtjänsten som bekostade resor och avgifter som behövdes för id-handlingar för barnet.

Barnmorskans råd och stöd samt undervisning för kvinnorna i preventivmedel och barn- och kvinnohälsovård har pågått under hela perioden, ungefär en gång i månaden. Vi jobbar fortfarande med och uppmärksammar problem som hot och våld inom gruppen, kriminalitet och har bra kontakt med Polisen.

Ett av målen med Crossroads var att erbjuda utbildning/undervisning i språk och detta har visat sig vara nästan ett omöjligt uppdrag. Gruppen har inte varit motiverad till att delta i undervisningen och haft svårt med koncentrationen. Vi har provat olika former men väldigt få individer har varit intresserade och därför har vi slutat med detta helt. Eventuellet skulle man i framtiden kunna prova att ha det på kvällstid. Överlag har det varit svårt att hitta på aktiviteter för gruppen. De kommer till Sverige för att tjäna pengar och åker sedan tillbaka till Rumänien. En del personer åker så ofta som varannan månad mellan länderna. Man lever för

dagen och har väldigt svårt att förstå hur något som alfabetisering och utbildning skulle kunna förbättra ens egen situation. (Det finns några familjer som bott nu i Uppsala i flera år utan att ha förbättrat sin situation, som t.ex. lärt sig svenskan. En del tar förgivet att organisationer/privata personer ska hjälpa dem med överlevnad vilket skapar passivisering av individerna).

Målgrupper - tredjelandsmedborgare

Vad gäller tredjelandsmedborgare så har vi fortfarande svårt att nå ut till dem. Vi har lämnat infoblad om Crossroads till Röda Korset, Nyby Vision samt Uppsala Stadsbiblioteket där vi tror att en del av gruppen rör sig. Varje tisdag kl.14-16 har vi svenskundervisning som leds av en grupp volontärer. Sammanlagt är det nio deltagare som kommer till undervisningen. Gruppen är motiverad till att hitta ett jobb så snart som möjligt och lära sig det svenska språket. En del lyckas med att hitta jobb som reklam- och/eller tidningsutdelare samt städare. De flesta klarar sin vardag genom att hjälpa varandra.

Aktuellt under sommaren

Föreståndare Jasmina kommer att sluta i månadsskiftet juli/augusti. Ny föreståndare blir Kristina Göranzon som påbörjar sin tjänst senast den 1 september, förhoppningsvis lite tidigare. Vi kommer ha stängt i mitten av augusti under tiden ett lokalbyte sker. I skrivande stund har vi inte exakta datum för detta.

Uppsala den 7 juni 2016

Jasmina Merdan
Föreståndare

Margaretha S Paras
Chef

Handläggare
Eiderbrant Ulf

Datum
2016-05-25

Diarienummer
SCN-2016-0063

Handlingsplan för arbete med socialt utsatta EU-medborgare

Inledning

Socialnämnden ansvarar för biståndsinsatser av akut karaktär för utsatta EU-medborgare som uppehåller sig i Uppsala. Socialnämnden samverkar med idébunden sektor om insatser med dagcenter och härbärge för målgruppen. Verksamheterna drivs idag av idébunden sektor med bidrag från Uppsala kommun. Handlingsplanen syftar till att ta fram en långsiktig planering för arbetet med målgruppen och samarbetet med berörda organisationer. Handlingsplanen betonar även behovet av ett uppsökande arbete gentemot målgruppen för att förebygga att medföljande barn far illa och för att avvärja nödsituationer. Behovet av samverkan med berörda personer och verksamheter betonas.

Bakgrund

Socialnämnden har under 2015 och 2016 haft uppdraget att ansvara för drift av härbärgat och dagcentret för socialt utsatta EU-medborgare. Socialnämnden har beviljat verksamhetsbidrag till Uppsala stadsmission för drift av dagcentret och till föreningen Hjälptillbehövande/Livets ords sociala verksamhet, för drift av härbärgat. Socialnämnden samverkar med arbetsmarknadsnämnden om akuta biståndsinsatser till gruppen. Bedömningar av barns behov av skydd är socialnämndens ansvar. Under 2015 har regeringens samordnare för utsatta EU-medborgare arbetat med att främja erfarenhetsutbyte och samverkan mellan berörda aktörer i Sverige och aktörer i de utsatta EU-medborgarnas hemländer. Uppdraget innefattade även att sprida kunskap om EU-medborgarnas rättigheter när de vistas i Sverige utan uppehållsrätt. Samordnaren presenterade en rapport med redovisning av arbetet, en bedömning av rättsläget samt med förslag om fortsatta insatser den 1 februari 2016. Länsstyrelsen i Stockholm har av regeringen fått uppdraget att ansvara för en nationell samordning av arbetet med utsatta EU-medborgare som vistas i Sverige tillfälligt utan uppehållsrätt.

Handlingsplanens målgrupp

Med socialt utsatta EU-medborgare, eller EES-medborgare, avses EU-medborgare som vistas i Sverige och som inte kan försörja sig och som inte har uppehållsrätt. Målgruppen är därför brett definierad utifrån behovet av stöd- och hjälpinsatser. Medföljande barn är ett ansvar för socialtjänsten utifrån skyddslagstiftningen i socialtjänstlagen.

Handlingsplanens inriktning

Handlingsplanen fokuserar på tre delar: insatser i form av akut nödhjälp, som kommunen enligt lagstiftningen har möjlighet att erbjuda; uppsökande verksamhet för att nå målgruppen med information och stöd, samt; insatser för att bevaka att barn till utsatta EU-medborgare inte far illa.

Drift av dagverksamhet för utsatta EU-medborgare

Dagcentret Crossroads drivs sedan 2014 av Uppsala stadsmission med verksamhetsbidrag från Uppsala kommun. Verksamheten startade på initiativ från stadsmissionen efter flera års ökning av gruppen utsatta EU-medborgare som sökt hjälp genom stadsmissionens andra verksamheter. Socialnämnden har för 2016 beslutat om bidrag till verksamheten under hela året.

Crossroads är inriktat mot akuta stödinsatser med måltider, hygien och sjukvård.

Verksamheten har också en inriktning med arbetsinriktad samhällsinformation till målgruppen. Behovet av hjälp med hälso- och sjukvårdsinsatser är stort. Crossroads har etablerat ett samarbete med organisationen Läkare i världen för hjälp med hälso- och sjukvård till målgruppen. Under en tid gjordes ett försök med en pedagogisk verksamhet till stöd för medföljande barn. Crossroads har provat olika inriktningar för att forma en bra verksamhet. Bl.a. har ett försök gjorts med att erbjuda praktiskarbete som alternativ till tiggeri. Under våren har verksamheten påbörjat stöd med SFI-undervisning. För att nå kvinnorna ur målgruppen har man inriktat verksamheten mot ett mer individuellt inriktat stöd.

Socialnämndens hållning och åtgärder

Den verksamhet som bedrivs vid dagcentret Crossroads är en viktig del av det stöd som kommunen erbjuder målgruppen. Med Crossroads kan nöd lindras och akuta insatser förebyggas. Socialnämnden har ett kontinuerligt samarbete med Uppsala stadsmission om driften av Crossroads. Det är ett samarbete som behöver fortsätta och fördjupas. Insatser för medföljande barn behöver utvecklas. En verksamhet med inriktning ska utformas i samverkan med Uppsala stadsmission och i anslutning till Crossroads.

Drift av härbärgat

Härbärgat har under två vintersäsonger drivits av föreningen Hjälp till behövande/Livets ords sociala verksamhet, i samverkan med Uppsala kommun. Härbärgat har haft plats för 40 personer. Det har funnits tillgång till kök och hygienutrymmen. Verksamheten har tagit ut en avgift på 20 kr per dygn och bokning av plats har kunnat göras genom Crossroads för en vecka i taget. Trycket på verksamheten har varit stort med fler sökande än antalet platser. Föreningen har haft en person anställd i verksamheten utöver föreståndaren. Därutöver har man tillfälligt tagit in personal vid särskilda situationer och man har engagerat ett antal volontärer. Det har i verksamheten förekommit situationer med hot och våld från personer som har avvisats från verksamheten och mellan personer på härbärgat. Polismyndigheten har hjälpt till med att förebygga situationer med hot och våld. För personalens säkerhet har ett vaktbolag anlåtts och personlarm har använts. Situationer med hot och våld har varit en viktig fråga för verksamheten att förebygga. En svårighet som ansvariga vid verksamheten

beskriver är långa boendetider och en normalisering med tiggeri; att personer stannar kvar på härbärgets och försörjer sig med tiggeri. Det är något som man från verksamheten vill stävja och istället arbeta för att berörda personer kan hitta en mer hållbar försörjning.

Socialnämndens hållning och åtgärder

Härbärgets fyller en viktig funktion för att undvika nöd. Härbärgets ska vara en öppen verksamhet som riktar sig till målgruppen och erbjuder hjälp och logi för kortare perioder. För att betona att det endast handlar om akuta hjälpinsatser så kan insatsen vara begränsad. Verksamhetens fortsatta utformning ska planeras i samverkan med berörda ideella organisationer i Uppsala. Verksamheten ska i enlighet med kommunstyrelsens beslut vara öppen året runt så länge som behovet finns kvar.

Uppsökande arbete

I enlighet med socialtjänstlagen ska socialnämnden utreda och bedöma behovet av skydd eller stöd för ett barn när en anmälan har kommit in till socialnämnden. Det ansvaret gäller för alla barn som vistas i kommunen. Under 2015 inkom 104 anmälningar till socialtjänsten om barn till socialt utsatta EU-migranter. Mottagningsenheten för barn och unga har två socialsekreterare som jobbar med anmälningar som rör gruppen EU-medborgare utan uppehållsrätt. Vid utredningsarbetet söker socialsekreterarna upp berörda barn och föräldrar där de befinner sig. Det innebär ofta ett informationsutbyte med andra än den berörda familjen. Handläggarna beskriver att de börjar bli kända hos gruppen och att kontakten ofta fungerar bra. Hur de bemöts varierar mellan att personerna är hjälpsökande eller att de är avvisande till en kontakt. Handläggarnas kontakter med målgruppen sker först efter en anmälan och inte på eget initiativ.

Uppsala stadsmission har startat en verksamhet med uppsökande arbete för att nå personer som inte har kommit i kontakt med verksamheten vid Crossroads och som befinner sig i en socialt utsatt situation; som sover ute, under broar etc. Olika ideella organisationer bedriver också uppsökande verksamhet på olika sätt för att försöka hjälpa målgruppen.

Socialnämndens hållning och åtgärder

Medföljande barn till utsatta föräldrar som reser till Sverige för att tigga utan ordnad försörjning och bostad har inte den grundläggande trygghet som är formulerat i barnkonventionen. Grundläggande krav på trygghet och omsorg är inte uppfyllda när föräldrarna saknar husrum och försörjning. Ett samarbete med hjälporganisationer och verksamheter i hemländerna som arbetar med stöd till målgruppen, behöver etableras med syftet att stödja berörda personer att återvända hem och att genom stöd från hjälporganisationer uppnå en bättre situation i hemlandet. Det uppsökande arbetet ska utvecklas i samverkan med ideella organisationer i Uppsala. Arbetet ska inriktas mot att uppmärksamma barnen och att föra en dialog med föräldrarna om barnens situation. Det uppsökande arbetet ska ske i nära samverkan med polisen och civilsamhället.

Samverkan

De första initiativen till att inrätta stödverksamheter för utsatta EU-migranter kom från civilsamhället. Samarbetet med ideella organisationer och kyrkliga samfund har varit viktigt för att driva verksamheterna med härbärg och dagcenter. Samarbetet med civilsamhället

behöver fortsätta i olika former. För ett fungerande samarbete så behöver berörda organisationer kunna ha en långsiktighet i sin planering utifrån ekonomiska ramar. Därför är det viktigt att socialnämnden också har en långsiktighet i beviljande av verksamhetsbidrag. Samarbetsträffar med ideella organisationer och berörda myndigheter är viktigt för en fortsatt god samverkan. Socialnämnden planerar för en fortsättning med samarbetsmöten under socialnämndens ledning.

Utbyte med utsatta EU-medborgares hemländer

Sverige har tecknat ett samarbetsavtal med Rumänien. Avtalet syftar till att stärka samarbetet mellan länderna ska fokusera på välfärdsutveckling, barns rättigheter och jämställdhet. Socialnämnden ser ett behov av en samverkan med berörda myndigheter i Rumänien och Bulgarien kring frågor som gäller barns skydd och välfärdsutveckling. Socialnämnden ska i tillsammans med kommunstyrelsen arbeta för ett närmare utbyte med lokala myndigheter och hjälporganisationer i utsatta EU-medborgares hemländer.

Uppföljning

Handlingsplanens insatser ska fortlöpande följas upp genom samverkansmöten med berörda verksamheter och genom skriftlig redovisning med besöksstatistik och beläggningsrapport. En uppföljning av socialnämndens insatser avseende barn och det uppföljande arbetet ska genomföras av socialförvaltningen och redovisas nämnden under hösten 2017. I uppföljningen ska synpunkter från målgruppen inhämtas samt erfarenheter från berörda verksamheter.